

2.1. Ώρα για κριτική σκέψη

Πληροφορίες

Δεδομένα που (1) έχουν επιβεβαιωθεί ως ακριβή και επίκαιρα, (2) είναι συγκεκριμένα και οργανωμένα για ένα σκοπό, (3) παρουσιάζονται εντός ενός πλαισίου που τους δίνει νόημα και συνάφεια, και (4) που μπορεί να οδηγήσουν σε αύξηση της κατανόησης και μείωση της αβεβαιότητας.⁶

Πληροφορία: Δέξου ή απόρριψέ την!

Τι πληροφορίες παίρνουμε από το Διαδίκτυο; Ποιες πληροφορίες ανεβάζουμε στο Διαδίκτυο;

Το Διαδίκτυο είναι ένας δρόμος διπλής κατεύθυνσης. Θα πρέπει να γίνονται μαθήματα για να διδάσκονται οι μαθητές πώς να χρησιμοποιούν και να αξιολογούν όλα όσα βρίσκουν στο Διαδίκτυο. Χρησιμοποιώ το Διαδίκτυο για να με βοηθήσει με τις εργασίες του σχολείου, υπάρχουν τόσο πολλές πληροφορίες εκεί, μερικές φορές υπερβολικά πολλές.

Κάποτε χρησιμοποίησα μια ιστοσελίδα και στη συνέχεια συνειδητοποίησα ότι τα στοιχεία δεν ήταν αληθινά - ήταν εντελώς χάσιμο χρόνου.

Charlotte

Josh

Είμαι σε μια μπάντα και χρησιμοποιούμε το Διαδίκτυο για να ανταλλάσσουμε πληροφορίες σχετικά με τις συναυλίες μας και, επίσης, για να ανεβάζουμε τα βίντεο με το νέο υλικό που έχουμε ηχογραφήσει. Δεν είμαι σίγουρος ότι πολλοί άνθρωποι το έχουν δει, αλλά αυτοί που ξέρουν ότι βρίσκεται εκεί, το βλέπουν και αυτός είναι ένας καλός τρόπος για να επικοινωνήσουμε με πολλούς ανθρώπους πολύ εύκολα.

Είναι τόσο χρήσιμο για την αγορά πραγμάτων, κοιτάζω ρούχα στα καταστήματα και στη συνέχεια τα βρίσκω online για να τα αγοράσω πιο φθηνά!

Θα πρέπει να δώσεις τόσες πολλές πληροφορίες διαδικτυακά, προκειμένου να κάνεις οτιδήποτε, πάντα ανησυχώ λίγο όταν πρέπει να δώσω την ταχυδρομική μου διεύθυνση και το τηλέφωνό μου, βέβαια μάλλον δεν υπάρχει πρόβλημα να δίνεις τη διεύθυνση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου σου, αλλά έχω δημιουργήσει περισσότερες από μία, μόνο και μόνο για την περίπτωση της ανεπιθύμητης αλληλογραφίας (spam ή junk mail).

Livi

⁶ BusinessDictionary (2012), "Information" (online), <http://www.businessdictionary.com/definition/information.html>, προσπελάστηκε στις 20/08/2012.

Τι πληροφορίες **λαμβάνεις**
από το Διαδίκτυο;

Τι πληροφορίες **αφήνεις**
στο Διαδίκτυο;

ΣΩΣΤΟ ή ΛΑΘΟΣ; Όλοι πιστεύουμε ότι δεν θα πέφταμε ποτέ θύματα απάτης. Αλλά η αλήθεια είναι ότι οι απατεώνες γίνονται όλο και καλύτεροι και εμείς δε γινόμαστε κατ'ανάγκη σοφότεροι. Πόσες φορές βλέπουμε ένα αναδυόμενο παράθυρο (pop-up) να εμφανίζεται λέγοντάς μας ότι έχουμε κερδίσει το πρώτο βραβείο ή ότι έχουμε επιλεγεί ειδικά για κάτι;

Δεν είναι πάντα εύκολο να εντοπίσεις μια απάτη - πόσο καλός είσαι;

Κοίταξε τις παρακάτω ιστοσελίδες - μπορείς να προσδιορίσεις ποιες είναι οι ψεύτικες;

Για περισσότερες δραστηριότητες τέτοιου τύπου μπορείς να επισκεφτείς τη διεύθυνση <https://www.phish-no-phish.com/staying-safe-online/quiz/> και να κάνεις το κουίζ για να δεις πόσο γρήγορα μπορείς να εντοπίσεις ένα ψεύτικο site⁷.

⁷ Symantec (2012), 'Staying Safe Online' (online), <https://www.phish-no-phish.com/staying-safe-online/quiz/>, προσπελάστηκε στις 10/09/2012.

Πώς ξέρουμε αν οι πληροφορίες που βρίσκουμε στο Διαδίκτυο είναι αξιόπιστες και έγκυρες;

Αυτό το γνώριζες;

Στο Ηνωμένο Βασίλειο το 33% των εφήβων 12-15 χρονών λένε ότι αν ψάξουν για κάτι, όλα τα αποτελέσματα αναζήτησης θα πρέπει λογικά να περιέχουν αληθινές πληροφορίες.⁸

Μπορείς να απαριθμήσεις 5 κανόνες για αποτελεσματική διαδικτυακή αναζήτηση πληροφοριών;

1

2

3

4

5

➔ Ασφαλής πλοήγηση στο Διαδίκτυο.

Οι αναξιόπιστες πληροφορίες δεν είναι ο μόνος κίνδυνος που συναντάμε στο Διαδίκτυο. Στα παρακάτω πεδία, μπορείς να αναφέρεις κάποιους επιπλέον κινδύνους που θα πρέπει να γνωρίζεις; Το πρώτο πλαίσιο συμπληρώνεται για εσένα.

Ιοί

Ρίξε άλλη μια ματιά στους κινδύνους που έχεις δηλώσει και ιεράρχησε τους από το 1 έως το 6, με το 1 να αντιπροσωπεύει τον κίνδυνο για τον οποίο ανησυχείς περισσότερο. Σύγκρινε τις απαντήσεις σου με τους συμμαθητές σου για να δεις εάν συμφωνούν με τους κινδύνους που επέλεξες και τον τρόπο που τους κατέταξες.

⁸ Ofcom (2012), 'Children and Parents : Media Use and Attitudes Report' (online), <http://stakeholders.ofcom.org.uk/binaries/research/media-literacy/oct2012/main.pdf>, p.104 προσπελάστηκε στις 10/09/2012

2.2. Τα εργαλεία του αξιόπιστου διαδικτυακού δημοσιογράφου

Δημοσιογραφία

Το επάγγελμα ή η πρακτική της υποβολής ειδησεογραφικών αναφορών, φωτογραφιών ή της επιμέλειας ειδήσεων για κάποιο από τα μέσα μαζικής ενημέρωσης.⁹

Τα ιστολόγια (blogs) έχουν γίνει για τους πολίτες ένας δημοφιλής τρόπος αναφοράς των γεγονότων σε πραγματικό χρόνο και μπορεί να προσφέρουν ακόμη και στα παιδιά και τους νέους ένα μέσο για την επιρροή της κοινής γνώμης. Κοίταξε τα ακόλουθα δύο παραδείγματα.

1

« Ένας Ταλιμπάν πυροβόλησε και τραυμάτισε την Malala Yousafzai, ένα 14χρονο κορίτσι που αγωνιζόταν για την εκπαίδευση, στην κοιλάδα Swat στο Πακιστάν, την Τρίτη, αποκαλώντας το έργο της «χυδαιότητα», ...»

The Washington Post, 10/09/2012¹⁰

Αναζήτησε την ιστορία της Malala Yousafzai στο Διαδίκτυο.

Περίγραψε τι έκανε η Malala και ποια ήταν τα αποτελέσματα των ενεργειών της;

Τι έκανε η Malala;

Τα αποτελέσματα των πράξεών της:

Παραθέτουμε άλλο ένα παράδειγμα, αυτή τη φορά από μία 9χρονη blogger

2

«Νωρίτερα τη φετινή χρονιά, η Martha Payne, εννιάχρονη μαθήτρια από το Lochgilrhead στη Σκωτία, έγινε πρωτοσέλιδο σε όλο τον κόσμο, όταν το ιστολόγιό της με σχολικά γεύματα “απαγορεύτηκε” από το τοπικό συμβούλιο ...»

Sarah Rainey, The Telegraph, 2/12/2012¹¹

Τι έκανε η Martha και με ποιο τρόπο;
Ποια ήταν τα αποτελέσματα;

Τι έκανε η Martha;

Τα αποτελέσματα των πράξεών της:

Ποιες ήταν οι πιο αξιόπιστες πηγές πληροφοριών που βρήκες για τη Malala και τη Martha, και τι σε έκανε να σκεφτείς ότι αυτές οι πηγές ήταν αξιόπιστες;

⁹ The Free Dictionary (2012), 'Journalism' (online), <http://www.thefreedictionary.com/journalism>, προσπελάστηκε στις 21/12/2012.

¹⁰ Khazan, O. (2012), 'Interview with 14-year-old Malala Yousafzai who was shot by Taliban (online)', <http://www.washingtonpost.com/blogs>, προσπελάστηκε στις 10/09/2012.

¹¹ Payne, M. (2012), 'Martha Payne: diary of a girl who fed the starving' (online), <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews>, προσπελάστηκε στις 10/09/2012

Γράψε στο παρακάτω πλαίσιο 5 από τα «εργαλεία» που νομίζεις ότι η Malala και η Μάρθα χρησιμοποιούν για να κάνουν το blog τους τόσο αξιόπιστο όσο και ισχυρό. Συμφωνείς με το πρώτο εργαλείο που έχει επιλεγεί για εσένα;

1 Μιλούν για την προσωπική τους εμπειρία αντικειμενικά, αλλά όχι συναισθηματικά.

2

3

4

5

➔ Τώρα σκέψου: τι μπορεί να κάνει ένας διαδικτυακός δημοσιογράφος που δεν μπορεί ένας συμβατικός δημοσιογράφος; και αντιστρόφως - υπάρχουν πράγματα που ένας συμβατικός δημοσιογράφος μπορεί να κάνει και τα οποία δεν θα ήταν εφικτά στο Διαδίκτυο; (π.χ. πνευματικά δικαιώματα, ποιοτικός έλεγχος, διάδοση πληροφοριών, ...)

Ένας διαδικτυακός
δημοσιογράφος
μπορεί να

Ένας συμβατικός
δημοσιογράφος
μπορεί να

Τόσο η Malala όσο και η Martha ύψωσαν τη φωνή τους για θέματα που τις απασχολούσαν. Τώρα δοκίμασε κι εσύ να γράψεις σε 10 γραμμές κατ' ελάχιστο μια σύντομη ενημερωτική ανάρτηση ιστολογίου (blog) για τον κίνδυνο που ιεράρχησες ως τον πιο σοβαρό στην **Ασφαλή πλοήγηση στο Διαδίκτυο** της σελίδας 14. Γιατί θα πρέπει όλοι να ανησυχούμε για αυτόν το συγκεκριμένο διαδικτυακό κίνδυνο και τι μπορούμε να κάνουμε γι' αυτό;

Έλεγξε πρώτα τα δεδομένα σου ... κατόπιν επικοινωνήσε με τους φίλους σου για να δείς εάν θεωρούν ότι αυτό που έχεις γράψει είναι σαφές και αξιόπιστο. Ανέβασε την ανάρτησή σου στο www.webwewant.eu. Θα είσαι σε θέση να βαθμολογήσεις τις άλλες αναρτήσεις ιστολογίου που δημοσιεύονται εκεί.

2.3. Σκέψου πριν δημοσιεύσεις

Ελευθερία της έκφρασης

Το δικαίωμα να εκφράζεις τις ιδέες και τις απόψεις σου ελεύθερα μέσα από την ομιλία, τη γραφή, καθώς και άλλες μορφές επικοινωνίας, αλλά χωρίς να προκαλεις σκόπιμα βλάβη στο πρόσωπο ή/και την υπόληψη άλλων με ψευδείς ή παραπλανητικές δηλώσεις.¹²

➔ Πρόκειται να αναρτήσεις μερικές φωτογραφίες από κάποιο πάρτι το περασμένο Σαββατοκύριακο σε ένα κοινωνικό δίκτυο - ποιες μπορείς να ανεβάσεις και ποιους από τους φίλους σου επισημαίνεις με ετικέτα (tag);

▶ **Ιστορικό:** Η Amy είναι μία από τις καλύτερες φίλες σου. Δεν χρησιμοποιεί το Διαδίκτυο τόσο συχνά όσο εσύ. Η Amy είναι μέλος του σχολικού θεατρικού ομίλου και ετοιμάζεται για ακρόαση σε μία τηλεοπτική εκπομπή.

▶ **Λογαριασμός στο Twitter:** @amy_singsdances

▶ **Φιλοδοξεί να:** Χρησιμοποιήσει τα ταλέντα της σε μουζικαλ/τηλεοπτικές εκπομπές.

▶ **Προσωπικότητα:** Διασκεδαστική, νοιάζεται, ευαίσθητη - πολύ πιθανό να σε ακούσει όταν έχεις ανάγκη να μιλήσεις.

▶ **Απολαμβάνει:** Τραγουδι, χορό, να τρώει πικάντικο κοτόπουλο και να κάνει παρέα με τους φίλους της.

▶ **Ιστορικό:** Ο Aidan είναι ο καλύτερος φίλος σου. Γνωρίζετε από τότε που ήσαστε και οι δύο μωρά! Ο Aidan αγαπάει τη μουσική και περνά πολύ από το χρόνο του δημιουργώντας νέα κομμάτια και μαθαίνοντας για τις αντιδράσεις των άλλων σε αυτά μέσω του soundcloud.

▶ **Λογαριασμός στο Twitter:** musicandaidan

▶ **Φιλοδοξεί να:** Γίνει δάσκαλος μουσικής.

▶ **Προσωπικότητα:** ο Aidan δυσκολεύεται να εκφράσει τον εαυτό του χωρίς τη χρήση κακών λέξεων! Απογοητεύεται εύκολα, αλλά είναι πάντα ενθουσιασμένος όταν εργάζεται πάνω στη μουσική του.

▶ **Απολαμβάνει:** Γράφει, ακούει και αγοράζει μουσική, να πηγαίνει σε νέα μουσικά φεστιβάλ.

▶ **Ιστορικό:** Η Σαμ είναι μία μουσική ιδιοφυΐα. Πέρσι κέρδισε χρονιά, επειδή οι ικανότητες της στα μαθηματικά είναι απίστευτες. Είναι, επίσης, το άγριο κορίτσι στην παρέα των φίλων σου. Θέλει να συμμετέχει σε όλα και απολαμβάνει την αντιπαράθεση.

▶ **Λογαριασμός στο Twitter:** @sexy_sam_can

▶ **Φιλοδοξεί να:** Φτάσει εκεί που θέλει, αλλά διασκεδάζοντας κατά τη διάρκεια.

▶ **Προσωπικότητα:** Μία νέα φίλη. Η Sam κάνει τα πάντα γρήγορα και συχνά δεν σκέφτεται τις συνέπειες. Είναι πολύ πιθανό να σε κάνει να γελάσεις, καθώς έχει φοβερή αίσθηση του χιούμορ.

▶ **Απολαμβάνει:** Λίγο πολύ τα πάντα!

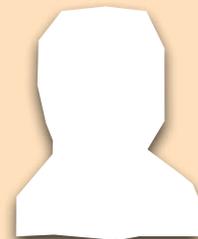
▶ **Ιστορικό:** Ο Nate είναι ο απόλυτος βιβλιοφάγος. Η οικογένειά του είναι πολύ συντηρητική και πολύ αυστηρή σε σχέση με τις σπουδές του. Βγαίνει σπάνια έξω και επικεντρώνεται στις εξετάσεις του. Όταν, όμως, βγαίνει, έχει την τάση να χαλαρώνει και να ξεδίνει (πολύ!).

▶ **Λογαριασμός στο Twitter:** δεν το χρησιμοποιεί.

▶ **Φιλοδοξεί να:** Γίνει δικηγόρος. Του αρέσουν τα ακριβά ρούχα και χρειάζεται μια καλά αμειβόμενη εργασία για να τον βοηθήσει να αντέξει οικονομικά!

▶ **Προσωπικότητα:** Ο Nate είναι αρκετά ντροπαλός.

▶ **Απολαμβάνει:** Κορίτσια και περισσότερο αλκοόλ από ό,τι πρέπει (μόνο όταν δεν μελετά!).

Τι θα μπορούσε να συμβεί κατά τη διάρκεια του Σαββατοκύριακου;

Ποιοι από τους φίλους σου μπορεί να αντιδράσουν άσχημα στο γεγονός ότι οι φωτογραφίες τους αναρτήθηκαν χωρίς την άδεια τους;

Είναι κάποιοι από αυτούς τους φίλους πιο ευάλωτοι από τους άλλους;

Ποιοι φίλοι σου θα περίμενες να είναι πιο ανθεκτικοί στην έκθεση στο Διαδίκτυο;

¹² BusinessDictionary.com (2013), 'Freedom of expression' (online), <http://www.businessdictionary.com/definition/freedom-of-expression.html>, προσπελάστηκε στις 21/12/2012.

Διάβασε κάθε προφίλ προσεκτικά. Εάν επισημανθούν (tag) σε μία ακατάλληλη φωτογραφία, ποιοι από αυτούς τους φίλους/φίλες θα μπορούσαν να επηρεαστούν αρνητικά;

► **Ιστορικό:** Η Sash είναι νέο μέλος της παρέας σου αφ' ότου άλλαξε σχολείο. Υπήρξε θύμα εκφοβισμού στο Διαδίκτυο και είναι πολύ προσεκτική σχετικά με το ψηφιακό αποτύπωμα της.

► **Λογαριασμός στο Twitter:** Η Sash έχει απενεργοποιήσει τον λογαριασμό της στο Twitter.

► **Φιλοδοξεί να:** Εργαστεί για την κυβέρνηση στηρίζοντας το έργο φιλανθρωπικών οργανώσεων κατά του εκφοβισμού.

► **Προσωπικότητα:** Η Sash δεν είναι ντροπαλή, αλλά δυσκολεύεται να εμπιστευτεί τους ανθρώπους που δε γνωρίζει καλά. Πρόκειται να συμμετάσχει εθελοντικά σε ένα πρόγραμμα καθοδήγησης συνομηλίκων της σε τοπικό σχολείο.

► **Απολαμβάνει:** Εθελοντισμό και ταξίδια.

► **Ιστορικό:** Η Sabine αγαπά τη μόδα. Έχει δημιουργήσει ένα ιστολόγιο (blog) για το street style. Το ιστολόγιό της είναι επιτυχές και βγάζει χρήματα από τις διαφημίσεις που φιλοξενούνται εκεί.

► **Λογαριασμός στο Twitter:** @sabelovesstyle

► **Φιλοδοξεί να:** Εργαστεί ως δημοσιογράφος μόδας.

► **Προσωπικότητα:** Η Sabine έχει τεράστιο δίκτυο φίλων - κυρίως οι άνθρωποι που γνώρισε μέσω του blogging. Δε βγαίνει συχνά με τους εκτός διαδικτύου φίλους της.

► **Απολαμβάνει να:** Κάνει νέους φίλους, περνά χρόνο με το αγόρι της.

► **Ιστορικό:** Ο Max είναι ο «κομπιουτεράς» της παρέας. Ασχολείται με τον προγραμματισμό εδώ και χρόνια.

► **Λογαριασμός στο Twitter:** @javaMAXrython

► **Φιλοδοξεί να:** Δημιουργήσει την επόμενη εμπορική επιτυχία στα διαδικτυακά παιχνίδια.

► **Προσωπικότητα:** Πολύ καλός φίλος. Ο Max είναι πάντα πολύ καλός στο να δίνει συμβουλές - εντός και εκτός Διαδικτύου. Συχνά υπερασπίζεται τους άλλους στα κοινωνικά δίκτυα, αν νομίζει ότι πέφτουν θύματα εκφοβισμού.

► **Απολαμβάνει:** Περνά τον περισσότερο χρόνο του στο Διαδίκτυο, όταν όμως είναι στον πραγματικό κόσμο αγαπάει το ποδόσφαιρο και είναι πολύ καλός σεφ!

► **Ιστορικό:** Ο Marcus είναι ο πλακατζής της παρέας. Παίζει πολύ ράγκμπι και απολαμβάνει να σκαρώνει φάρσες στους φίλους του.

Λογαριασμός στο Twitter: @mrmarcuszsz

Φιλοδοξεί να: ο Marcus δεν σκέφτεται το αύριο.

Προσωπικότητα: ο Marcus είναι η καρδιά της διασκέδασης, αλλά μερικές φορές το παρατραβάει, ιδιαίτερα στο Διαδίκτυο. Δεν είναι πολύ καλός στο να σκέφτεται τα πράγματα από τη σκοπιά του άλλου.

Απολαμβάνει: Όλα τα αθλήματα και να είναι με τους φίλους του.

Charlotte

Νομίζω ότι είσαι ο μόνος που θα πρέπει να κρίνει αν πρέπει να αναρτήσεις φωτογραφίες σε κοινωνικά δίκτυα ή όχι.

Εξαρτάται από τη φωτογραφία, αλλά δεν θέλω άγνωστοι να επισημαίνουν με ετικέτα (tag) τις φωτογραφίες μου.

Isabelle

Η ελευθερία της έκφρασης είναι ένα πολύ σημαντικό ανθρώπινο δικαίωμα. Τώρα ρίξε άλλη μια ματιά στη Διεθνή Σύμβαση των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (<http://www.un.org/en/documents/udhr/index.shtml>).

Τώρα γράψε ένα προφίλ του εαυτού σου, όπως τα παραπάνω, το οποίο οι φίλοι σου θα μπορούσαν να είχαν γράψει για εσένα, βασισμένοι στο ψηφιακό σου αποτύπωμα. ή
Γράψε ένα προφίλ για έναν από τους φίλους σου, με βάση το ψηφιακό αποτύπωμά τους.